Ch5 - Năm Pháp - XIV. Phẩm Vua (Rājavagga)

Kinh Tăng Chi Bộ (VNC PHVN, 2021)

CHƯƠNG V. NĂM PHÁP 611

XIV PHẨM VUA (RAJAK4GGA)

I. KINH CHUYÊN LUÂN THUẬN PHÁP THỨ NHẤT (PaḶhamacakkãnuvattanasutta) (A. III. 147) 131. Thành tựu năm chi phần5 này các Tỷ-kheo9 Vua Chuyển Luân chuyển bánh xe với pháp;126 bánh xe ấy, không một bàn tay ai có thể chuyển ngược lại, dầu là con của người thù địch. Thế nào là năm? Ở đây? này các Tỷ-kheo, Vua Chuyển Luân biết nghĩa, biết pháp5 biết vừa phải,127 biết thời128 và biết hội chúng.129 Thành tựu năm chi phần này, này các Tỷ-kheo, Vua Chuyển Luân chuyển bánh xe với pháp; bánh xe ây, không một bàn tay aỉ có thê chuyên ngược lại? dầu là con của người thù địch. Cũng vậy? này các Tỷ-kheo, thành tựu năm pháp này, Như Lai, bậc A-la- hán Chánh Đẳng Giác chuyển pháp luân vô thượng với pháp; bánh xe ấy, không do một ai có thể chuyển ngược lại, dầu là Sa-môn, Bà-la-môn, Thiên, Ma, Phạm thiên hay bất cứ ai ở đời. Thế nào là năm? Ở dây, này các Tỷ-kheo? Như Lai, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác biết nghĩa, biết pháp, biết vừa phải, biết thời và biết hội chúng. Thành tựu năm pháp này, này các Tỷ-kheo, Như Lai, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác chuyển pháp luân vô thượng với pháp; bánh xe ấy, không do một ai có thể chuyển ngược lại5 dầu là Sa-môn, Bà-la-môn5 Thiên, Ma, Phạm thiên hay bất cứ ai ở đời. II. KINH CHUYỂN LUÂN THUẬN PHÁP THỨ HAI (Putìyacakkãnuvattanasuttà) (A. III. 148) 132. Thành tựu năm chi phân, này các Tỷ-kheo5 con trưởng Vua Chuyên Luân tiếp tục chuyển vận bánh xe pháp do phụ vương đã chuyển vận; bánh xe ấy, không một bàn tay ai có thê chuyên ngược lại5 dâu là con của người thù địch. Thế nào là năm? Ở dây, này các Tỵ-kheo5 con trưởng Vua Chuyển Luân biết nghĩa, biết pháp, biết vừa phải, biết thời và biết hội chúng.

126 Dasakusaladhamma. Chủ giải chỉ cho mười thiện pháp. 127 Chủ giải giải thích trong các hình phạt, luật lệ. 128 Chủ giải giải thích thời gian vui chơi, thời gian làm việc ở triều đình, thời gian đi thăm trong nước. 129 Chủ giải cho là hội chúng hoàng tộc hay Bà-la-môn, v.v...

612 KINH TĂNG CHI Bộ

Thành tựu năm chi phần này, này các Tỷ-kheo, con trưởng Vua Chuyển Luân tiêp tục chuyên vận bánh xe pháp do phụ vương đã chuyên vận; bánh xe ấy, không một bàn tay ai có thể chuyển ngược lại, dầu là con của người thù địch. Cũng vậy? này các Tỷ-kheo, Sãriputta thành tựu năm pháp chơn chánh tiep tục chuyển vận pháp luân vô thượng do Như Lai đã chuyên vận; bánh xe ấy, không do một ai có thể chuyển ngược lại? dầu là Sa-môn5 Bà-la-môn, Thiên, Ma, Phạm thiên hay bất cứ ai ở đời. Thế nào là năm? Ở day? này các Tỷ-kheo5 Sãriputta biết nghĩa, biết pháp, biết vừa đủ, biết thời và biêt hội chúng. Thành tựu năm pháp này, này các Tỷ-kheo? Sãriputta chơn chánh tiếp tục chuyển vận pháp luân vô thượng do Như Lai đã chuyên vận; bánh xe ấy, không do một ai có thể chuyển ngược lại, dâu là Sa-môn, Bà-la-môn? Thiên, Ma, Phạm thiên hay

bất cứ ai ở đời. III. KINH PHÁP VƯƠNG (Dhammarũịãsutta)ì3() (A. III. 149) 133. Này các Tỷ-kheo, ai là Vua Chuyển Luân, vị đúng pháp, Pháp vương; vị ấy chuyển vận bánh xe pháp không phải không thuộc của vua. Khi nghe nói vậy? một vị Tỷ-kheo bạch Thế Tôn: - Bạch Thế Tôn, ai là Vua Chuyển Luân, vị đúng pháp, Pháp vương? Chính là pháp, này Tỷ-kheo. The Ton nói vậy. -Ở đây5 này Tỷ-kheo, Vua Chuyển Luân, vị đúng pháf>? Pháp vương ấy, y cứ pháp, tôn kính pháp, kính trọng pháp, tôn trọng pháp, lây pháp làm tràng phan, lấy pháp làm ngọn cờ? lây pháp làm tăng thượng. Vị này săp đặt một sự phòng hộ, bảo vệ9 chê ngự đúng pháp cho dân chúng trong nước. Lại nữa, này Tỷ-kheo, Vua Chuyển Luân? vị đúng pháp, Pháp vương ấy, y cứ pháp, tôn kính pháp9 kính trọng pháp, tôn trọng pháp, lây pháp làm tràng phan, lây pháp làm ngọn cờ? lấy pháp làm tăng thương. Vị này sắp đặt một sự phòng hộ, bảo vệ, chê ngự đúng pháp cho các Sát-đế-ly, tùy tùng, cho quân đội, cho các Bà-la-môn gia chủ, cho dân chúng thị trân và quôc độ5 cho các Sa-môn, Bà-la-môn? cho các loài thú và loài chim. Như vậy, này Tỷ-kheo, Vua Chuyển Luân, vị đúng pháp, Pháp vương ấy, y cứ pháp, tôn kính pháp, kính trọng pháp, tôn trọng pháp, lây pháp làm tràng phan, lấy pháp làm ngon cờ? lây pháp làm tăng thượng; sau khi săp đặt một sự phòng hộ5 bảo vệ5 chê ngự đúng pháp cho dân chúng trong nước; sau khi săp đặt một sự phòng hộ, bảo vệ? chê ngự đúng pháp cho các Sát-đê-lỵ? tùy tùng, cho quân đội? cho các Bà-la-môn gia chủ, cho dân chúng thị trân và quốc độ, cho các Sa-môn5 Bà-la-môn, cho các loài thú và loài chim; vị ấy chuyển vận bánh xe pháp; bánh xe ây, không một bàn tay ai có thê chuyên ngược lại5 dâu là con của người thù địch.*

130 Bản tiếng Anh của PTS: The Onward Roll of the Wheel (a), nghĩa là Chuyển luân thuận pháp (a).

Cũng vậy5 này Tỷ-kheo, Như Lai, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác, vị đúng pháp, Pháp vương, y cứ pháp, tôn kính pháp5 kính trọng pháp? tôn trọng pháp, lấy pháp làm tràng phan, lây pháp làm ngọn cờ, lấy pháp làm tăng thượng; săp đặt một sự phòng hộ5 bảo vệ? chê ngự đúng pháp giữa các Tỷ-kheo: Thân nghiệp như vậy cần phải thực hành, thân nghiệp như vậy không nên thực hành; khẩu nghiệp như vậy cần phải thực hành, khẩu nghiệp như vậy không nên thực hành; ý nghiệp như vậy cân phải thực hành, ý nghiệp như vậy không nên thực hành; mạng sông như vậy cân phải thực hành, mang sông như vậy không nên thực hành; làn§9 thị trấn như vậy cần phải đi đến, và làng, thị trấn như vậy không nên đi đen. Lại nữa, này Tỷ-kheo, Như Lai, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác, vị đúng pháp, Pháp vương, y cứ pháp, tôn kính pháp, kính trọng pháp, tôn trọng pháp, lấy pháp làm tràng phan5 lấy pháp làm ngọn cờ, lấy pháp làm tăng thượng; sap đặt một sự phòng hộ? bảo vệ5 chế ngự đúng pháp giữa các Tỷ-kheo-ni... giữa các nam cư sĩ... giữa các nữ cư sĩ: Thân nghiệp như vậy cần phải thực hành, thân nghiệp như vậy không nên thực hành; khẩu nghiệp như vậy cần phải thực hành, khẩu nghiệp như vậy không nên thực hành; ý nghiệp như vậy cần phải thực hành, ý nghiệp như vậy không nên thực hành; mạng sống như vậy cần phải thực hành, mạng sông như vậy không nên thực hành; làng? thị trấn như vậy cần phải đi đên, và làng, thị trân

như vậy không nên đi đên. Như vậy, này Tỷ-kheo, Như Lai, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác, vị đúng pháp, Pháp vương, y cứ pháp, tôn kính pháp, kính trọng pháp, tôn trọng pháp, lấy pháp làm tràng phan5 lấy pháp làm ngọn cờ? lấy pháp làm tăng thượng; sau khi sắp đặt một sự phòng hộ9 bảo vệ5 chế ngự đúng pháp giữa các Tỷ-kheo; sau khi sắp đặt một sự phòng hộ5 bảo vệ, chê ngự đúng pháp giữa các Tỷ-kheo-ni; sau khi săp đặt một sự phòng hộ, bảo vệ9 chê ngự đúng pháp giữa các nam cư sĩ; sau khi sắp đặt một sự phòng hộ, bảo vệ, chế ngự đúng pháp giữa các nữ cư sĩ; Như Lai làm cho chuyên vận vô thượng pháp luân với pháp; bánh xe ây, không một Sa-môn hay Bà-la-môn, Thiên, Ma hay Phạm thiên, hay bất cứ ai ở đời có thể chuyển ngược lại. IV. KINH TẠI MÔI PHƯƠNG HƯỚNG (Yassamdisamsutta) (A. III. 151) 134. Thành tựu năm chi phần này5131 này các Tỷ-kheo, vua Sát-đế-lỵ đã làm lễ quán đảnh sống tại phương hướng nào, vị ấy sống trong lĩnh vực mình chiếm đoạt được. Thê nào là năm? Ở đây, này các Tỷ-kheo, vua Sát-đế-lỵ đã làm lễ quán đảnh, thiện sanh cả từ mẫu hệ và phụ hệ5 huyết thống thanh tịnh cho đến bảy đời Tổ phụ, không một vết nhơ nào, một gièm pha nào về vấn đề huyết thống thọ sanh;132 là nhà giàu c6, đại phú5 sung túc tài sản, ngân khố, kho lúa sung mãn;133 có uy lực,

131 về tám pháp, xem D. I. 137. 132 Xem4 I. 163; III. 221; GS. III. 163 (kinh 192 ở sau); D. I. 113; Sn. 115; J. I. 2. 133 Xem DI. 134; Vin. I. 342.

đây đủ bôn loại binh chủng trung thành và săn sàng tuân lệnh; vị tư lệnh, là bậc hiền trí tinh luyện, sáng suốt và có suy tư về những vấn đề quá khứ, vị lai, hiện tại; 134 và bốn pháp này khiến danh ximg vị ấy được chín muồi. Thành tựu với pháp danh xưng thứ năm này, tại phương hướng nào vị ấy trú ở, vị ấy sống trong lãnh vực mình chiếm đoạt được. Vì sao? Vì như vậy là địa hạt của những người thắng trận. Cũng vậy9 này các Tỷ-kheo5 thành tựu năm pháp này, Tỷ-kheo sống tại phương hướng nào, vị ấy sống với tâm giải thoát. Thế nào là năm? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo có giới, sống hộ trì với sự hộ trì của Giới bổn? đầy đủ oai nghi chánh hạnh, thấy sợ hãi trong các lỗi nhỏ nhặt, chấp nhận và học tập tronệ các học pháp; như vậy, giống như vua Sát-đế-lỵ đã làm lễ quán đảnh? đầy đủ về thọ sanh. Vị ấy là bậc nghe nhiều, thọ trì điều được nghe, tích tập điều được nghe; đối với các pháp sơ thiện, trung thiện, hậu thiện, có văn5 có nghĩa, tán thán Phạm hạnh hoàn toàn viên mãn thanh tịnh; đối với các pháp như vậy được nghe nhiều, được thọ trì9 được ghi nhớ nhờ đọc nhiều lần5 chuyên ý quan sát, khéo thể nhập nhờ chánh kiến; như vậy5 giống như vua Sát-đế-lỵ đã làm lễ quán đảnh, giàu c6, đại phú, sung túc tài sản, ngân khố? kho lúa sung mãn. Vị ấy sống tinh cần tinh tấn, đoạn trừ các pháp bất thiện, thành tựu các pháp thiện, nỗ lực kiên trì, không từ bỏ gánh nặng đối với các pháp thiện; như vậy, giống như vua Sát-đế-lỵ đã làm lễ quán đảnh? đầy đủ uy lực. Vị ấy có trí tuệ, thành tựu với trí tuệ về sanh diệt, trí tuệ thuộc bậc Thánh, thê nhập và hướng đên chơn chánh đoạn tận khô đau; như vậy, giông như vua Sát-đế-lỵ đã làm lễ quán đảnh, đầy đủ với vị tư lệnh. Bôn pháp này khiên sự giải thoát của vị ây được chín muôi. Thành tựu với pháp giải thoát thứ năm này, vị ấy trú tại phương hướng nào, vị ấy trú với tâm giải thoát. Vì sao? Vì như vậy? này các Tỷ-kheo?

đây là [địa hạt] của những tâm giải thoát.134 135 V. KINH HY VỌNG THỨ NHẤT (PaḶhamapatthanãsutta)136 (A. III. 152) 135. Thành tựu năm chi phần, này các Tỷ-kheo, con trưởng của vua Sát-đế- lỵ đã làm lễ quán đảnh có hy vọng vê quôc độ. Thê nào là năm? Ở đây, này các Tỷ-kheo? con trưởng của vua Sát-đế-lỵ đã làm lễ quán đảnh, thiện sanh cả từ mẫu hệ và phụ hệ, huyết thống thanh tịnh cho đến bảy đời Tổ phu, không một vết nhơ nào5 một gièm pha nào về vấn đề huyết thống thọ sanh; Đẹp trai, khả ái, làm đẹp lòng mọi người với dung sắc thù thắng như hoa sen;137 Được cha mẹ thương yêu? ưa thích; Được dân chúng quốc độ, thị trấn thương

134 Trong D. I. 137, đây là một đặc tánh của vị vua. 135 Vìmuttacitta. AA. III. 286: Vìmuttacỉttânantỉpancahi vỉmuttĩhỉ vỉmuttamãnasãnam ("Tâm giải thoát,? nghĩa là sự giải thoát của tâm ý, là sự giải thoát thứ năm). 136 Patthanã, pa + ylarth, hướng đến thiện, hướng đến mục đích. 137 Xem 4 III. 87; GS. III. 72 (kinh 75 ở trước).

yêu, ưa thích; Đối với các nghề nghiệp thuộc vua Sát-đế-lỵ đã làm lễ quán đảnh như nghề voi, ngựa, xe, cung và chuôi gươm, vị ấy hoàn toàn được huấn luyện. Vị ấy suy nghĩ như sau: “Ta được thiện sanh cả từ mẫu hệ và phụ he, huyết thống thanh tịnh cho đến bảy đời Tổ phụ, không một vết nhơ nào, một gièm pha nào về vấn đề huyết thống thọ sanh, tại sao ta lại không đặt hy vọng về quốc độ? Ta đẹp trai, khả ái, làm đẹp lòng mọi người với dung sắc thù thắng như hoa sen, tại sao ta lại không đặt hy vọng về quốc độ? Ta được cha mẹ thương yêu, ưa thích, tại sao ta lại không đặt hy vọng về quốc độ? Ta được dân chúng quốc độ5 thị trấn thương yêu, ưa thích, tại sao ta lại không đặt hy vọng về quốc độ? Đối với các nghề nghiệp thuộc vua Sát-đế-lỵ đã làm lễ quán đảnh như nghề voi5 ngựa, xe, cung và chuôi gươm5 ta hoàn toàn được huấn luyện, tại sao ta lại không đặt hy vọng về quốc d?” Thành tựu năm chi phần này? này các Tỷ-kheo, con trưởng của vua Sát-đế- lỵ đã làm lễ quán đảnh đặt hy vọng vào quốc độ. Cũng vậy5 này các Tỷ-kheo, thành tựu năm pháp này5 Tỷ-kheo đặt hy vọng vào sự đoạn diệt các lậu hoặc. Thế nào là năm? Ở dây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo có lòng tin ở sự giác ngộ của Như Lai: Đây là Thế T6n, bậc A-la-hán, Chánh Đẳng Giác, Minh Hạnh Túc, Thiện The, Thế Gian Giai, Vô Thượng Sĩ, Điều Ngự Trượng Phu, Thiên Nhơn Sư, Phật, Thê Tôn. Tỷ-kheo ấy ít bệnh9 ít não, sự tiêu hóa được điều hòa, không lạnh quá, không nóng quá, trung bình, hợp với tinh tấn. Tỷ-kheo ấy không lừa đảo5 dối gạt; nêu rõ tự mình như chân đối với bậc Đạo sư, đối với các vị sáng suốt, hay đối với các vị đồng Phạm hạnh. Tỷ-kheo ấy sống tinh cần tinh tấn, từ bỏ các pháp bất thiện, thành tựu với các pháp thiện. Tỷ-kheo ấy có trí tuệ? thành tựu với trí tuệ về sanh diet, trí tuệ thuộc bậc Thánh, thê nhập và hướng đên chơn chánh đoạn tận khô đau. Vị ấy suy nghĩ như sau: "Ta có lòng tin ở sự giác ngộ của Như Lai: 'Bây là Thế T6n, bậc A-la-hán, Chanh Đẳng Giác, Minh Hạnh Túc, Thiện Thệ, Thế Gian Giải, Vô Thượng Si, Điều Ngự Trượng Phu, Thiên Nhơn Su, Phật, Thế Tôn\ tại sao ta lại không đặt hy vọng vào sự đoạn diệt các lậu hoặc? Ta ít bệnh, ít não, sự tiêu hóa được điều hòa, không lạnh quá, không nóng quá? trung bình, hợp với tinh tấn, tại sao ta lại không đặt hy vọng vào sự đoạn diệt các lậu hoặc? Ta không lừa đảo, dôi gạt, nêu rõ tự mình như chân đôi với bậc Đạo sư? đôi với

các vị sáng suốt? hay đối với các vị đồng Phạm hạnh, tại sao ta lại không đặt hy vọng vào sự đoạn diệt các lậu hoặc? Ta sống tinh cần tinh tấn, từ bỏ các pháp bất thiện, thành tựu các pháp thiện, nỗ lực kiên tri, không có từ bỏ gánh nặng đối với các pháp thiện, tại sao ta lại không đặt hy vọng vào sự đoạn diệt các lậu hoặc? Ta có trí tuệ? thành tựu với trí tuệ về sanh diệt, trí tuệ thuộc bậc Thánh,

thể nhập và hướng đến chơn chánh đoạn tận khổ đau, tại sao ta lại không đặt hy vọng vào sự đoạn diệt các lậu hoặc?,, Thành tựu năm pháp này, này các Tỷ-kheo? Tỷ-kheo đặt hy vọng vào sự đoạn diệt các lậu hoặc. VI. KINH HY VỌNG THỨ HAI (Dutìyapatthanãsutta) (A. III. 154) 136. Thành tựu năm chi phần, này các Tỷ-kheo? con trưởng của vua Sát-đế- lỵ đã làm lễ quán đảnh đặt hy vọng vào địa vị Phó vương. Thế nào là năm? Ở dây, này các Tỷ-kheo, con trưởng của vua Sát-đế-lỵ đã làm lễ quán đảnh, thiện sanh cả từ mẫu hệ và phụ hệ, huyết thống thanh tịnh cho đến bảy đời Tổ phụ, không một vết nhơ nào, một gièm pha nào về vấn đề huyết thống thọ sanh; Đẹp trai, khả ái5 làm đẹp lòng mọi người với dung sắc thù thắng như hoa sen; Được cha mẹ thương yêu5 ưa thích; Được quân đội thương yêu, ưa thích; Có trí tuệ9 thiện xảo5 thông minh; có khả năng suy nghĩ những vấn đề quá khứ, tương lai, hiện tại. Vị ấy suy nghĩ như sau: "Ta được thiện sanh cả từ mẫu hệ và phụ hệ, huyết thống thanh tịnh cho đến bảy đời Tổ phụ, không một vết nhơ nào, một gièm pha nào vê vân đê huyêt thông thọ sanh, tại sao ta lại không đặt hy vQĩig vào địa vị Phó vương? Ta đẹp trai, khả ái5 làm đẹp lòng mọi người với dung săc thù thắng như hoa sen5 tại sao ta lại không đặt hy vọng vào địa vị Phó vương? Ta được cha mẹ thương yêu5 ưa thích, tại sao ta lại không đặt hy vọng vào địa vị Phó vương? Ta được quân đội thương yêu, ưa thích, tại sao ta lại không đặt hy vọng vào địa vị Phó vương? Ta là bậc có trí tuệ5 thiện xảo, thông minh; có khả năng suy nghĩ những vấn đề quá khứ, tương lai, hiện tại, tại sao ta lại không đặt hy vọng vào địa vị Phó vương?,, e A r Thành tựu năm chi phân này5 này các Tỷ-kheo, con trưởng của vua Sát-đê- lỵ đã làm lễ quán đảnh đặt hy vọng vào địa vị Phó vương. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo5 Tỷ-kheo thành tựu năm pháp, đặt hy vọng vào sự đoạn diệt các lậu hoặc. Thê nào là năm? Ở đây, này các Tỷ-kheo? Vị Tỷ-kheo có giới, sống hộ trì với sự hộ trì của Giới bổn9 đày đủ oai nghi, chánh hạnh5 thấy sợ hãi trong các lỗi nhỏ nhặt? chấp nhận và học tập trong các học pháp; Là bậc nghe nhiều, giữ gìn điều được nghe, tích tập điều được nghe; đoi với các pháp sơ thiện, trung thiện, hậu thiện, có văn, có nghĩa, tán thán Phạm hạnh hoàn toàn viên mãn thanh tịnh; đối với các pháp như vậy, được nghe nhiều, được thọ trì? được ghi nhớ nhờ đọc tụng, chuyên ỹ quán sát, khéo thể nhập nhờ chánh kiến; Đối với bốn niệm xứ, tâm khéo an trú;138 Vị ấy sống tinh cần tinh tấn, đoạn trừ các pháp bất thiện, làm cho thành tựu các pháp thiện5 nỗ lực kiên tri, không từ bỏ gánh nặng đối với các pháp thiện; Có trí tuệ? thành tựu với trí tuệ về sanh diệt, trí tuệ thuộc bậc Thánh, thể nhập và hướng đến chơn chánh đoạn tận khổ đau.

138 Xem 4 III. 14 (kinh 15 ở trước).

Vị ấy suy nghĩ như sau: "Ta có giới, sống hộ trì với sự hộ trì của Giới bổn, đầy đủ oai nghi chánh hạnh, thấy sợ hãi trong các lỗi nhỏ nhặt, ta chấp nhận và học tập các thiện pháp, tại sao ta lại không đặt hy vọng vào sự đoạn diệt các lậu hoặc? Ta là người nghe nhiều, gìn giữ điều được nghe, tích tập điều được nghe; đối với các pháp sơ thiện, trung thiện, hậu thiện, có văn, có nghĩa, tán thán Phạm hạnh hoàn toàn viên mãn thanh tịnh; đối với các pháp như vậy, ta được nghe nhiều, được thọ trì, được ghi nhớ nhờ đọc tụng, chuyên ý quán sát, khéo thể nhập nhờ chánh kiến, tại sao ta lại không đặt hy vọng vào sự đoạn diệt các lậu hoặc? Ta khéo an trú tâm vào bốn niệm xứ, tại sao ta lại không đặt hy vọnẹ vào sự đoạn diệt các lậu hoặc? Ta sông tinh cân tinh tân, đoạn trừ các pháp bat thiện, làm cho thành tựu các thiện pháp, nỗ lực kiên trì, không từ bỏ gánh nặng đôi với các thiện pháp, tại sao ta lại không đặt hy vọng vào sự đoạn diệt các lậu hoặc? Ta là bậc có trí tuệ5 thành tựu với trí tuệ về sanh diệt, trí tuệ thuộc bậc Thánh, thể nhập và hướng đến chơn chánh đoạn tận khổ đau, tại sao ta lại không đặt hy vọng vào sự đoạn diệt các lậu ho/c?" Thành tựu năm pháp này? này các Tỷ-kheo5 Tỷ-kheo đặt hy vọng vào sự đoạn diệt các lậu hoặc. VII. KINH NGỦ RẤT ÍT (Appamsupatisutta) (A, III. 156) 137. Năm hạng người, này các Tỷ-kheo9 ban đêm ngủ ít, thức nhiều. Thế nào là năm? Người đàn bà, này các Tỷ-kheo5 thao thức đến đàn ông5 ban đêm ngủ ít, thức nhiêu. Người đàn ông, này các Tỷ-kheo, thao thức đên đàn bà, ban đêm ngủ ít, thức nhiều. Người ăn trộm, này các Tỷ-kheo5 thao thức đến đồ ăn trộm, ban đêm ngủ ít, thức nhiều. Vị vua, này các Tỷ-kheo5 lo lắng các công việc của vua, ban đêm ngủ ít, thức nhiều. Vị Tỷ-kheo, này các Tỷ-kheo, thao thức đến ly hệ phược, ban đêm ngủ ít, thức nhiêu. Năm hạng người này, này các Tỷ-kheo5 ban đêm ngủ ít, thức nhiều. VIII. KINH ĂN CÁC VẬT THựC (Bhattãdakasutta)139 (4 III. 156) 138. Thành tựu năm chi phân, này các Tỷ-kheo5 một con voi của vua, ăn đô ăn nhiêu, choán chiêm nhiêu chô (okãsapharaụa), vung vãi đại tiện, năm giữ thẻ đồ ăn; chỉ được gọi là con voi của vua. Thế nào là năm? Ở đây, này các Tỷ-kheo, con voi của vua không kham nhẫn các sắc, không kham nhẫn các tiếng, không kham nhẫn các hương, không kham nhẫn các vị, không kham nhẫn các xúc. Thành tựu năm chi phần này? này các Tỷ-kheo, một con voi của vua, ăn đồ e \ . a r e• e A ăn nhiêu, choán chiêm nhiêu chô, vung vãi đại tiện, năm giữ thẻ đô ăn; chỉ được gọi là con voi của vua. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo5 thành tựu năm pháp này, Tỷ-kheo ăn đồ ăn

139 Bản tiếng Anh của PTS: The Eater ofEatables, nghĩa là Ẫn các đồ vật thực.

nhiêu, choán chiêm nhiêu chô, làm đô giường năm và năm giữ thẻ đô ăn; vị ây chỉ được xem là một Tỷ-kheo. Thế nào là năm? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ"kheo không kham nhẫn các sắc, không kham nhẫn các tiếng, không kham nhẫn các hương, không kham nhẫn các vị, không kham nhẫn các xúc. Thành tựu năm pháp này, này các Tỷ-kheo, một Tỷ-kheo ăn đồ ăn nhiều, choán chiêm nhiêu chô, làm đô giường năm và năm giữ thẻ đô ăn; vị ây chỉ được xem là một Tỷ-kheo. IX. KINH KHÔNG THẺ KHAM NHẪN (Akkhamasutta) (A. III. 157) 139. Thành tựu năm chi phần, này các Tỷ-kheo, con voi của vua không xứng đáng cho vua, không là tài sản của vua, không được xem là

một biểu tượng của vua. Thế nào là năm? Ở đây, này các Tỷ-kheo5 con voi của vua không kham nhẫn các sắc, không kham nhẫn các tiếng, không kham nhẫn các hương, khồng kham nhẫn các vị? không kham nhẫn các xúc. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là con voi của vua không kham nhẫn các sắc? Ở đây? này các Tỷ-kheo5 con voi của vua, khi đi đến chiến trận, thấy đoàn voi, hay thấy đoàn ngựa, hay thấy đoàn xe, hay thấy đoàn bộ binh, đã chùn chân, rủn chí, không còn can đảm, không thể tham gia chiến trận. Như vậy, này các Tỷ-kheo, con voi của vua không kham nhẫn đối với các sắc. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là con voi của vua không kham nhẫn các tiếng? Ở đây, này các Tỷ-kheo? con voi của vua, đi đến chiến trận, khi nghe tiếng voi, nghe tiếng ngựa, nghe tiếng xe, nghe tiếng bộ binh, hay nghe tiếng trống lớn, thanh la, tiếng tù và, tiếng trống nhỏ, liền chùn chân, rủn chí, không còn can đảm, không thể tham gia chiến trận. Như vậy, này các Tỷ-kheo? con voi của vua không kham nhẫn các tiếng. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là con voi của vua không kham nhẫn các hương? Ở đây? này các Tỷ-kheo, con voi của vua đi đến chiến trận, khi nó ngửi mùi phân và nước tiểu các con voi của vua thuộc loại quý chủng đã quen chiến trận? liền chùn chân, rủn chí? không còn can dảm, không thể tham gia chiến trận. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là con voi của vua không kham nhẫn các hương. Và này các Tỷ-kheo5 thế nào là con voi của vua không kham nhẫn các vị? Ở đây, này các Tỷ-kheo5 con voi của vua khi đi đến chiến trận, chán ngấy một máng cỏ và nước, hay chán ngấy hai, ba, bốn hay năm máng cỏ và nước5 liền chùn chân, rủn chí, không còn can đảm, không thể tham gia chiến trận. Như vậy5 này các Tỷ-kheo, là con voi của vua không kham nhẫn các vị. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là con voi của vua không kham nhẫn các xúc? Ở đây, này các Tỷ-kheo, con voi của vua đi đến chiến trận, khi bị trúng một mũi tên, hay hai, hay ba, hay bốn, hay năm mũi tên, liền chùn chân, rủn chí,

không còn can đảm, không thê tham gia chiên trận. Như vậy, này các Tỷ-kheo? là con voi của vua không kham nhẫn các xúc. Thành tựu năm chi phần này, này các Tỷ-kheo, một con voi của vua không xứng đáng của vua, không là tài sản của vua, không được xem là một biểu tượng của vua. Cũng vậy5 này các Tỷ-kheo, một vị Tỷ-kheo thành tựu năm pháp này, không đáng cung kính, không đáng tôn trọng, không đáng cúng dường, không đáng chắp tay, không còn là vô thượng phước điền ở đời. Thế nào là năm? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo không kham nhẫn các sắc, không kham nhẫn các tiếng, không kham nhẫn các hương, không kham nhẫn các vị, không kham nhẫn các xúc. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là vị Tỷ-kheo không kham nhẫn các sắc? Ở đây9 này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo khi mắt thấy sắc liền tham đắm các sắc khả ái, tâm không the định tĩnh. Như vậy, này các Ty-kheo5 Tỷ-kheo không kham nhẫn các sắc. Và này các Tỷ-kheo? thế nào là Tỷ-kheo không kham nhẫn các tiếng? Ở dây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo khi tai nghe tiếng liền tham đắm các tiếng khả ái, tâm khôn^ thể định tĩnh. Như vậy9 này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo không kham nhẫn các tiếng. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo không kham nhẫn các hương? Ở dây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo khi mũi ngửi hương liền tham đắm các hương khả ái, tâm không thể định tĩnh. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo không kham nhẫn các hương. Và này các Tỷ-kheo, thế nào

là Tỷ-kheo không kham nhẫn các vị? Ở dây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo khi lưỡi nếm vị liền tham đắm các vị khả ái, tâm không thể định tĩnh. Như vậy5 này các Tỷ-kheo? là Tỷ-kheo không kham nhẫn các vị. Và này các Tỷ-kheo? thế nào là vị Tỷ-kheo không kham nhẫn các xúc? Ở đây, này Tỷ-kheo, Tỷ-kheo khi thân cảm xúc liền tham đắm các xúc khả ái, tâm không thể định tĩnh. Như vậy5 này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo không kham nhẫn các xúc. Thành tựu năm pháp này, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo không đáng được cung kính, không đáng được tôn trọng, không đáng được cúng dường, không đáng được chắp tay, không còn là vô thượng phước điền ở đời. Thành tựu năm chi phần này? này các Tỷ-kheo, con voi của vua xứng dáng cho vua dùng, là tài sản của vua, và được xem là một biêu tượng của vua. Thê nào là năm? Ở đây, này các Tỷ-kheo, con voi của vua kham nhẫn các sắc, kham nhẫn các tiếng, kham nhẫn các hương, kham nhẫn các vị9 kham nhẫn các xúc.

Và này các Tỷ-kheo, thế nào là con voi của vua kham nhẫn các sắc? Ở dây, này các Tỷ-kheo5 con voi của vua đi đến chiến trận, khi thấy đoàn voi hay khi thấy đoàn ngựa5 hay khi thấy đoàn xe, hay khi thấy đoàn bộ binh, liền không chùn chân, rủn chí, có đủ can đảm, có thể tham gia chiến trận. Như vậy? này các Tỷ-kheo, con voi của vua kham nhẫn các sắc. r .c M 9 r Và thê nào, này các Tỷ-kheo, con voi của vua kham nhân các tiêng? Ở dây, này các Tỷ-kheo5 con voi của vua đi đến chiến trận, khi nghe tiếng voi, hay khi nghe tiêng nựa, hay khi nghe tiêng xe, hay khi nghe tiêng bộ binh, hay khi nghe tiếng trông lớn, thanh la, tù và, trống nhỏ, không chùn chân5 không rủn chí, có đủ can đảm5 có thể tham gia chiến trận. Như vậy, này các Tỷ- kheo, là con voi của vua kham nhẫn các tiếng. Và này các Tỷ-kheo5 thế nào là con voi của vua kham nhẫn các hương? Ở đây, này các Tỷ-kheo? con voi của vua đi đến chiến trận, đối với các con voi của vua thuộc quý chủng, quen thuộc chiến trận, khi nó ngửi mùi phân và nước tiểu của những con voi ấy, nó không chùn chân, không rủn chí, có đủ can đảm, có thể tham gia chiến trận. Như vậy, này các Tỷ-kheo9 con voi của vua kham nhẫn các hương. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là con voi của vua kham nhẫn các vị? Ở đây, này các Tỷ-kheo5 con voi của vua đi đến chiến trận, khinh miệt một máng cỏ và nước, hoặc hai, hoặc ba, hoặc bốn hoặc năm máng cỏ và nước, không chùn chân5 không rủn chí, có đủ can đảm5 có thể tham gia chiến trận. Như vậy9 này các Tỷ-kheo, con voi của vua kham nhẫn các vị. Và này các Tỷ-kheo5 thế nào là con voi của vua kham nhẫn các xúc? Ở đây. này các Tỷ-kheo. con voi của vua đi đến chiến trận, khi bị một mũi tên bắn trúng, hoặc hai, hoặc ba, hoặc bốn5 hoặc năm, không chùn chân5 không rủn chí, có đủ can đảm, có thể tham gia chiến trận. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là con voi của vua kham nhẫn các xúc. Thành tựu năm chi phàn này, này các Tỷ-kheo, con voi của vua xứng đáng cho vua, là tài sản của vua, và được gọi là biểu tượng của vua. Cũng vậy5 này các Tỷ-kheo, thành tựu năm pháp này, vị Tỷ-kheo đáng được cung kính, đáng được tôn trọng, đáng được cúng dường, đáng được chắp tay, là vô thượng phước điền ở đời. Thế nào là năm? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo kham nhẫn các sắc, kham nhẫn các tiếng, kham nhẫn các hương, kham nhẫn các vị5 kham nhẫn các xúc. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo kham nhẫn các sắc? Ở đây, này các Tỷ-kheo9 Tỷ-kheo khi mắt thấy sắc,

không tham đắm các sắc khả ái, có thể giữ tâm định tĩnh. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo kham nhẫn các sắc. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo kham nhẫn các tiếng?

Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo khi tai nghe tiếng, không tham đắm các tiếng khả ái, có thể giữ tâm định tĩnh. Như vậy, này các Tỷ-kheo9 là Tỷ-kheo kham nhẫn các tiếng. Và này các Tỷ-kheo, thê nào là Tỷ-kheo kham nhân các hương? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo khi mũi ngửi các hương, không tham đắm các hương khả ái, có thê giữ tâm định tĩnh. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ- kheo kham nhẫn các hương. Và này các Tỷ-kheo? thế nào là Tỷ-kheo kham nhẫn các vị? Ở dây, này các Tỷ-kheo5 Tỷ-kheo khi lưỡi nếm các vị, không tham đắm các vị khả ái, có thể giữ tâm định tĩnh. Như vậy9 này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo kham nhẫn các vị. Và thế nào? này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo kham nhẫn các xúc? Ở dây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo khi thân cảm các xúc, không tham đắm các xúc khả ái, có thể giữ tâm định tĩnh. Như vậy, này các Tỷ-kheo5 là Tỷ-kheo kham nhẫn các xúc. Thành tựu năm pháp này, này các Tỷ-kheo5 vị Tỷ-kheo đáng được cung kính, đáng được tôn trọng, đáng được cúng dường, đáng được chắp tay, là vô thượng phước điền ở đời.

X. KINH BIẾT NGHE (Sotasutta)140 (4 III. 161) 140. Thành tựu năm pháp, này các Tỷ-kheo, con voi của vua xứng đáng cho vua, là tài sản của vua, và được xem là một biểu tượng của vua. Thế nào là năm? Ở đây, này các Tỷ-kheo? con voi của vua biết nghe, biết sát hại, biết phòng hộ5 biết kham nhẫn? biết đi đến. Và này các Tỷ-kheo5 thế nào là con voi của vua biết nghe? Ở đây, này các Tỷ-kheo, con voi của vua, khi người nài sai làm một công tác hoặc đã làm tìx trước, hoặc chưa làm từ trước, nhiệt tâm tác ý, hoàn toàn chú tâm, lóng tai và nghe. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là con voi của vua biết nghe. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là con voi của vua biết sát hại? Ở đây5 này các Tỷ-kheo, con voi của vua đi đến chiến trận, giết voi, giết kẻ cưỡi voi, giết ngựa, giêt kẻ cưỡi ngựa, phá xe, giêt kẻ cưỡi xe, giêt các bộ binh. Như vậy? này các Tỷ-kheo, là con voi của vua biêt sát hại. Và này các Tỷ-kheo, thê nào là con voi của vua biêt phòng hộ? Ở đây, này các Tỷ-kheo, đi đến chiến trận, con voi của vua phòng hộ phần thân trước, phòng hộ phân thân sau, phòng hộ đâu, phòng hộ tai, phòng hộ ngà, phòng hộ vòi, phòng hộ đuôi, phòng hộ người cưỡi voi. Như vậy, này các Tỷ- kheo, con voi của vua biết phòng hộ.

140 Tham chiếu: Thất xứ tam quản kinh (T.02. 0150A.26. 0879c01).

z e e A /w

Và này các Tỷ-kheo5 thê nào là con voi của vua biêt kham nhân? Ở đây, này các Tỷ-kheo, con voi của vua khi lâm trận, kham nhẫn bị thương đâm5 kham nhẫn bị kiếm đâm, kham nhẫn bị trúng tên5 kham nhẫn các thứ tiếng như tiếng trống lớn, tiếng thanh la, tiếng tù và5 tiếng trống nhỏ. Như vậy, này các Tỷ-kheo, con voi của vua biết kham nhẫn. Và này các Tỷ-kheo, thê nào là con voi của vua biêt đi đên? Ở đây9 này các

Tỷ-kheo, con voi của vua, khi người nài (huấn luyện voi) sai đi về hướng nào5 hoặc trước kia đã có di, hay trước kia chưa có đi, liên mau măn đi vê chô ây. Như vậy? này các Tỷ-kheo5 con voi của vua biêt đi đên. Thành tựu năm chi phần này, này các Tỷ-kheo5 con voi của vua xứng đáng là của vua, là tài sản của vua, và được gọi là một biểu tượng của vua. Cũng vậy5 này các Tỷ-kheo? thành tựu năm pháp này, vị Tỷ-kheo xứng đáng được cung kính, xứng đáng được tôn trọng, xứng đáng được cúng dường5 xứng đáng được chắp tay, là vô thượng phước điền ở đời. Thế nào là năm? Ở đây5 này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo là người biết nghe, biết sát hại5 biết phòng hộ? biết kham nhẫn? biết đi đến. Và này các Tỷ-kheo5 thế nào là Tỷ-kheo biết nghe? Ở đây5 này các Tỷ-kheo5 khi Pháp và Luật được Như Lai thuyết giảng, Tỷ- kheo nhiệt tâm, tác ý5 hoàn toàn chú tâm lắng tai nghe pháp. Như vậy5 này các Tỷ-kheo? là Tỷ-kheo biết nghe. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo biết sát hại? Ở đây9 này các Tỷ-kheo? Tỷ-kheo đối với các dục tầm đã sanh, không có gìn giữ, từ bỏ5 gột sạch, làm cho hoại diệt5 làm cho đi đến không hiện hữu; đối với sân tầm đã sanh... đối với các hại tầm đã sanh... đối với cảc pháp ác, bất thiện đã sanh hay chưa sanh, không có gìn giữ, từ bỏ, gột sạch, làm cho hoại diệt, làm cho đi đến không hiện hữu. Như vậy5 này các Tỷ-kheo5 là Tỷ-kheo biết sát hại. Và thế nào, này các Tỷ-kheo9 là Tỷ-kheo biết phòng hộ? Ở dây, này các Tỷ-kheo? Tỷ-kheo khi mắt thấy sắc, không nắm giữ tướng chung, không nắm giữ tướng riêng; những nguyên nhân gì vì nhãn căn không được bảo vệ5 khiên cho tham ái, ưu bi, các ác5 bât thiện pháp khởi lên; Tỷ-kheo tự chế ngự nguyên nhân ấy, hộ trì nhãn căn5 thực hành sự hộ trì nhãn căn. Khi tai nghe tiếng... Khi mũi ngửi hương... Khi lưỡi nếm vị... Khi thân cảm xúc... Khi ý nhận thức các pháp, vị ấy không nắm giữ tướng chung? không nam giữ tướng riêng; những nguyên nhân gì vì ý căn không được chế ngu, khiến cho tham ái, ưu bi, các ác5 bất thiện pháp khởi lên; Tỷ-kheo tự chế ngự nguyên nhân ấy, hộ trì ý căn, thực hành sự hộ trì ý căn. Như vậy5 này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo biết phòng hộ. Và này các Tỷ-kheo? thế nào là Tỷ-kheo biết kham nhẫn? Ở đây5 này các Tỷ-kheo5 Tỷ-kheo kham nhẫn lạnh5 nóng5 đói5 khát; sự xúc chạm của ruồi9 muỗi, gió, sức nóng mặt trời, các loài bò sát; những cách nói mạ

ly, phỉ báng; các cảm thọ về thân, những cảm thọ thống khổ? khốc liệt? nhói đau, đau dớn, không sung sướng, không thích thú, chết điếng người.141 Như vậy5 này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo biết kham nhẫn. Và này các Tỷ-kheo5 thế nào là vị Tỷ-kheo biết đi đến? Ở dây, này các Tỷ-kheo, phương hướng nào trước kia chưa từng đi, tại đây mọi hành được tịnh chí, mọi sanh y được từ bỏ, ái được đoạn diệt, ly tham, hoại diet, Niết-bàn? vị ấy đi đến chỗ ấy một cách mau chóng. Như vậy5 này các Tỷ- kheo5 là vị Tỷ-kheo biết đi đến. Thành tựu năm pháp này, này các Tỷ-kheo5 Tỷ-kheo đáng được cung kính, đáng được tôn trọng, đáng được cúng dường, đáng được chắp tay, là vô thượng phước điền ở đời.

141 Xem 4 IIL 75; GS. III. 62 (kinh 58 ở trước); A. III. 143; GS. III. 110 (kinh 123 ở trước); A. V. 132; M. I. 10; Vin. I. 78.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.